

Pilotprojekt anbefaler:

Biomasseindeks i stedet for efterafgrøder

Alternativ: Pilotprojektet, der har undersøgt, om et biomassekrav kan erstatte efterafgrøder, konkluderer, at en valgfri bevoksning i efteråret kan samle lige så meget N op som efterafgrøder.

Af Merete Hattesen

Afgrøders satellitmålte biomasse (NDVI) i efteråret afspejler risikoen for kvælstofudvaskning. En stor biomasse (højt NDVI), udtrykker en lavere udvaskningsrisiko end en mindre biomasse (lavt NDVI).

Det er en af konklusionerne fra det netop afsluttede pilotprojekt om biomasse som alternativ til efterafgrøder, som Nanna Hellum Kristensen fra Seges præsenterede på Plantekongressen i januar.

En anden konklusion er, at biomassemodellen kan implementeres, så de samme mål om udvaskningsrisiko for efterafgrøder opnås med et biomasseindeks. Og så der kan differentieres i samme grad som i den nuværende lovgivning, fortalte hun.

Resultater fra to år

Målet med det toårige pilotprojekt var at undersøge, om en satellitmålt biomasse i efteråret kunne være et brugbart og mere fleksibelt alternativ til efterafgrøder - i stedet for det datotyranteri der er i regelsættet for efterafgrøder i dag.

Otte landmænd har afprøvet ordningen i pilotprojektet i praksis i 2020 og 2021. Deres opgave var at få så høj en biomasse i en valgfri bevoksning i efteråret, så den opfyldte kravet til biomasseindeks, som var et NDVI på mindst 0,5.

Resultaterne viste, at landmændene kunne leve op til

Pilotprojektet

- Otte landmænd har afprøvet ordningen i 2020 og 2021.
- De har tilmeldt et areal af bedriften, hvor de er fritaget fra efterafgrøder (pligtig/husdyr).
- Biomassekravet måles m. satellit. Der skal opnås et NDVI på mindst 0,5 fra 15/10-30/10.
- Kravet kan opfyldes med vintersæd, spildkorn, efterafgrøder og frøgræs.
- Der er intet krav til sådato.

kravet. Gennemsnittet for hver enkelt afgrøde lå i begge år over 0,5, fortæller Nanna Hellum Kristensen.

Resultater 2021 og 2020

I efteråret 2021 var det maksimalt målte NDVI hos landmændene i korsblomstrede efterafgrøder (inklusive blandinger) på 0,67. Mens raps lå på 0,83. Frøgræs (2./3. års) på 0,78. Frøgræsudlæg på 0,74.

Vision for pilotprojektet med biomasse i stedet for efterafgrøder

- Ingen efterafgrødekrav.
- Der skal opnås en minimum biomasse i efteråret - biomassekrav (NDVI)
- Biomassen måles med satellit i efteråret (NDVI).
- Alle marker på bedriften indgår.
- Biomassen kan bestå af hvad som helst - det kan være spildkorn, vintersæd, raps, efterafgrøder etc.
- Ingen indberetninger.
- Fordrer godt landmandskab.
- Man skal opnå de samme krav til udvaskningsreduktionen, som der er i dag.

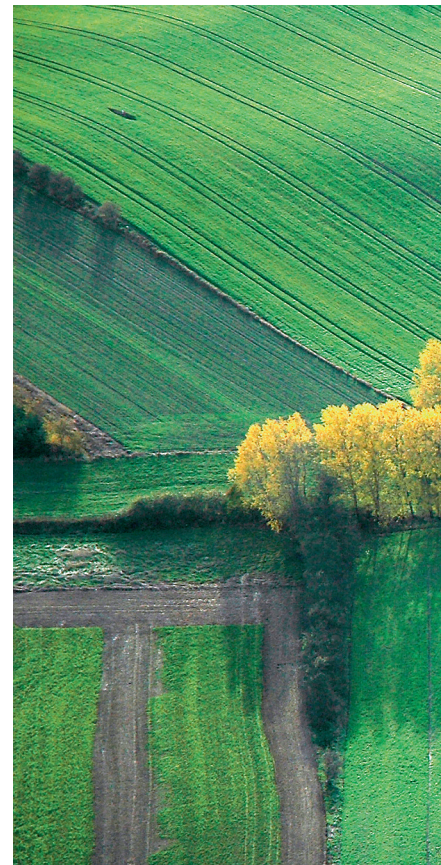
Elefantgræs på 0,67. Spildkorn på 0,57. Hvede og rug på 0,56. Og vinterbyg på 0,52. Gennemsnittet af dem alle var 0,63.

I efteråret 2020 var det maksimalt målte NDVI i korsblomstrede efterafgrøder (inklusive blandinger) på 0,77. Mens frøgræs (2./3. års) lå på 0,72. Frøgræsudlæg på 0,74. Elefantgræs på 0,75. Spildkorn på 0,65. Hvede på 0,61. Rug på 0,82. Og vinterbyg på 0,61. Gennemsnittet af dem alle var 0,69.

Chefkonsulent tilfreds

- Vi er tilfredse med resultatet i pilotprojektet, som har vist, at metoden med at basere et krav på biomasse frem for efterafgrøder godt kan omsættes til en fornuftig ordning. Metoden er dog ikke helt så enkelt at bruge, som vi havde håbet, siger chefkonsulent Leif Knudsen fra Seges.

Biomassemetoden er langt mere fleksibel for landmanden, fordi han undgår faste

sådatoer og krav om efterfølgende vintersæd. Men det bliver ikke nødvendigvis nemmere for landmanden, da han jo skal sørge for, at biomassen er stor nok, siger Leif Knudsen.

- Biomassemetoden belønner det gode landmandskab. Man skal ikke længere bare så efterafgrøder eller afgrøder. Man skal også sørge for, at de er godt etablerede og kraftige nok til at overholde et biomassekrav.

Ordning i praksis

I dag er der ret stor forskel på bedrifternes krav om efterafgrøder. Spørgsmålet er derfor, hvordan ordningen kan virke i praksis, hvis Landbrugsstyrelsen beslutter sig for, at den kan bruges som alternativ til efterafgrøder.

Nanna Hellum Kristensen foreslår en differentiering, hvor hvert enkelt landbrug pålægges et minimums NDVI-krav, målt som et gennemsnit over efterafgrødegrundarealet. Kravet kan differentieres mellem bedriftstype, geografisk placering m.m. Og der fastsættes en

← **Marker** med stor biomasse i efteråret har lavere udvaskningsrisiko end tynde marker med lille biomasse. Petri&Betz.

- Ideen er, at kravet til biomasseindeks skal være det samme, som det har været på bedriften de sidste fem år, siger Leif Knudsen.

Ny regulering på vej

Ifølge Leif Knudsen arbejder myndighederne dog på en ny reguleringsmodel, der kan vende op og ned på det hele.

- I forbindelse med aftalen om Grøn omstilling, ser myndighederne på en helt ny reguleringsmodel. Derfor ved vi slet ikke, om den her mulighed kommer til at passe ind i de nye planer. Men som jeg ser det, vil det godt kunne indarbejdes i en ny reguleringsmodel. Vi bliver dog nødt til at væbne os med tålmodighed, for der går mindst to år og måske også mere, før der besluttes noget, siger han.

basisværdi, så der opnås mindst samme biomasse i efteråret, som vi har i dag - på baggrund af fem års data. Helt konkret foreslår hun, at der laves en analyse af biomassen (NDVI) for bedrifter, afgrøder, landsdele, jordtyper og husdyrgødning i perioden 1.-15. oktober og for 16. oktober til 1. november for de sidste fem år.

Landbrugsstyrelsen arbejder nu videre med at lave en analyse af NDVI fem år tilbage. Den skal vise, om biomassemålinger kan bruges i den nye arealregulering.

KortNYT

Kort Nyt om stort og småt fra ind- og udland

Fund af nedbrydningsprodukter fra skimmelsprøjtning i kartofler

Der er fundet nedbrydningsprodukterne DMS og DMSA fra aktivstoffet cyazofamid, der overskrider kravværdien for grundvand. Fundene er gjort på en forsøgsmark i Jydeved i det østlige Sønderjylland, hvor cyazofamid har været brugt til bekæmpelse af skimmel i kartofler. Det blev udbragt seks gange fra juni-september 2020. Fra juni 2020-juni 2022 blev der regelmæssigt indsamlet vandprøver fra grundvandsboringer, der overvejende er placeret, så de modtager grundvand, der strømmer fra marken mod borerne (nedstrømsboringer).

Fra juli 2021-juni 2022, et år efter første cyazofamid-udbringning, indeholdt 22 ud af 24 grundvandsprøver (92 procent) fra nedstrømsboringer DMS i koncentrationer, der oversteg kravværdien på 0,1 mikrogram per liter. Tilsvarende indeholdt 18 ud af 28 grundvandsprøver (64 procent) fra nedstrømsboringer fra februar 2021-juni 2022 DMSA i koncentrationer, der oversteg kravværdien.

Størstedelen af prøverne viste koncentrationer over kravværdien for nedbrydningsprodukterne DMS og DMSA.